

Kommunledningsförvaltningen
Kommunledningskontoret
Patrik Lindahl, 0921-62358
patrik.lindahl@boden.se

Kommunstyrelsen

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare för mandatperioden 2019-2022.

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta program för uppföljning och insyn av verksamhet för privata utförare för mandatperioden 2019-2022
2. Kommunfullmäktige beslutar att programmet gäller från 1 januari 2019

Beskrivning av ärendet

Kommuner får enligt kommunallagen (KL) lämna över verksamhet till privata utförare. Kommunen är fortfarande ansvarig gentemot medborgarna för sådana verksamheter på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egen regi.

Den privata utföraren ska:

- I den utsträckning som nämnder och styrelser beslutar, bidra med utvärdering, uppföljning samt redovisa statistik till uppdragsgivaren, nationell register och övriga myndigheter.
- Tillgodose allmänhetens, genom kommunen, möjligheter till insyn enligt reglerna i 5 kapitlet 3 § KL.

Kommunfullmäktige ska varje mandatperiod, enligt 5 kap 3 § kommunallagen (KL), anta ett program för mål och riktlinjer för de kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Programmet ska också ange hur uppföljningen ska ske och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Bestämmelserna i kommunallagen syftar till att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt att öka allmänhetens insyn i den privata utförarens verksamhet. Med det avses att tydliggöra vad som redan följer av gällande rätt och att föra upp detta område till den strategiska nivån, kommunfullmäktige.

Programmet ska omfatta all verksamhet som utförs av privata utförare där kommunen är huvudman, vilket exkluderar fristående förskolor respektive skolor eftersom de är egna huvudmän.

De avtal som redan är ingångna mellan kommunen och privata utförare gäller. Förändringen i kommunallagen syftar på tillkommande avtal, dvs avtal med privata utförare som upprättas efter det datum som föreliggande program börjar att gälla.

Patrik Lindahl
Kommunstrateg

Daniel Bergh
Kommunjurist

Bodens kommuns program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare för mandatperioden 2019-2022.

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska varje mandatperiod, enligt 5 kap 3 § kommunallagen (KL), anta ett program för mål och riktlinjer för de kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Programmet ska också ange hur uppföljningen ska ske och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Bestämmelserna i kommunallagen syftar till att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt att öka allmänhetens insyn i den privata utförarens verksamhet. Med det avses att tydliggöra vad som redan följer av gällande rätt och att föra upp detta område till den strategiska nivån, kommunfullmäktige.

Programmet ska omfatta all verksamhet som utförs av privata utförare där kommunen är huvudman, vilket exkluderar fristående förskolor respektive skolor eftersom de är egna huvudmän.

De avtal som redan är ingångna mellan kommunen och privata utförare gäller. Förändringen i kommunallagen syftar på tillkommande avtal, dvs avtal med privata utförare som upprättas efter det datum som föreliggande program börjar att gälla.

Lagstiftning

Kommuner får enligt kommunallagen (KL) lämna över verksamhet till privata utförare. Kommunen är fortfarande ansvarig gentemot medborgarna för sådana verksamheter på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egen regi. I kommunallagen (KL 5:3) framgår att kommunfullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program innehållande riktlinjer för uppföljning av kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Kommunen ska vidare enligt kommunallagen 5:3 se till att när avtal sluts med privat utförare så ska kommunen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

Den privata utföraren ska:

- I den utsträckning som nämnder och styrelser beslutar, bidra med utvärdering, uppföljning samt redovisa statistik till uppdragsgivaren, nationell register och övriga myndigheter.
- Tillgodose allmänhetens, genom kommunen, möjligheter till insyn enligt reglerna i 5 kapitlet 3 § KL.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare omfattar all den verksamhet som utförs av privata utförare där kommunen är huvudman. Enskilda förskolor respektive skolor (friskolor) omfattas inte av programmet eftersom de själva är huvudmän för sin skolverksamhet.

Syfte

Syftet med att kommunfullmäktige ska lägga fast ett program är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politisk strategisk nivå, för att där lägga fast grundkrav, omfattning, struktur, ansvar samt krav på återkoppling till brukare och allmänhet.

Ett ytterligare syfte med programmet är att nämnder och styrelse säkerställer att utförare som anlitas för att utföra kommunal angelägenhet följer de mål och riktlinjer som styr såväl kommunala som privata utförare inom varje nämnd och styrelses ansvarsområde och uppdrag.

Privat utförare - definition

Privat utförare definieras i lagen (KL kap 10, §7) som en juridisk person eller enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet. En juridisk person är ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk eller ideell förening eller stiftelse. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata utförare.

Med privat utförare avses inte hel- eller delägt kommunalt bolag. Inte heller avses stiftelse som kommunen ensam eller tillsammans med någon annan bildat, eller förening där kommunen bestämmer tillsammans med någon annan.

Avgränsning

I Bodens kommun omfattar programmet alla de kommunala verksamheter där kommunen upphandlar privata utförare. Programmet och dess krav omfattar inte uppföljning och insyn i redan upphandlad verksamhet, utan gäller för samtliga nya avtal som träffas med privata utförare fr o m 1 januari 2019.

Kommunens uppföljningsansvar

När en kommunal angelägenhet, genom avtal, har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Det är både en rättighet och en skyldighet för kommunen. Kommunens rättighet att följa upp verksamheten ska vara inskrivet i avtal med privata utförare med samma regler som gäller för den egna regin.

Uppföljningen har två övergripande syften:

- Kontroll av att uppdrag utförs i enlighet med mål, uppdragsbeskrivningar och avtal.
- Underlag för att utveckla och förbättra verksamheten och tjänsterna till invånarna.

Mål och riktlinjer

Ansvarsfördelningen mellan kommunfullmäktige, styrelse och övriga nämnder framgår av kommunallagen och nämndernas reglementen. Mål och riktlinjer för verksamheten framgår av Bodens kommuns strategiska plan samt därtill kompletterande styrdokument. De övergripande mål och riktlinjer som styr såväl kommunala som privata utförare inom varje nämnds ansvarsområde är:

- De lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten
- De mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer genom budget, planer, policy och program
- De mål och riktlinjer som nämnden fastställer för respektive verksamhet

Varje nämnd ansvarar för att säkerställa att all verksamhet, oavsett om den bedrivs i egen regi eller av privata utförare, bedrivs i enlighet med angivna mål och riktlinjer. Övergripande krav som alltid ska ställas vid upphandling framgår av kommunens upphandlingspolicy.

Nämndernas och styrelsens ansvar

Varje nämnd och styrelse ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde, samt ansvarar också för att detta regleras i de avtal som träffas med varje privat utförare. I avtalen ska det säkerställas att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register eller till andra myndigheter. Avtalet ska också reglera hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänhetens insyn.

Nämnders och styrelsens årliga uppföljning

Varje nämnd ska utifrån detta program utarbeta en plan för årlig uppföljning av privata utförare. Planen ska bifogas nämndens verksamhetsplan för året. Planen ska innehålla:

- En sammanfattande beskrivning av nämndens uppföljningsansvar, inklusive en redovisning av vilka verksamheter som omfattas av privata utförare
- Uppgifter om vad som ska följas upp
- Vilka former för uppföljning som kommer att tillämpas genom tillsyn och verksamhetsuppföljning
- Tidsplan för uppföljningen
- Former för återkoppling av uppföljningen och dess resultat till nämnd, utförare och allmänhet

Återrapportering

Uppföljningen ska återrapporteras årligen i respektive nämnds verksamhetsberättelse.